

Бондарук В. – студент

Науковий керівник: к. е. н. О. Пляшко
Рівненський державний гуманітарний
університет, м. Рівне, Україна

Прогнозування діяльності сільськогосподарських підприємств

Враховуючи нестійке динамічне середовище діяльності більшості вітчизняних підприємств, успішна довгострокова реалізація їх діяльності можлива лише за рахунок формування прогнозів розвитку господарської ситуації у майбутньому, з метою зниження негативних наслідків впливу різних факторів. Точність прогнозу буде залежати як від його горизонту, так і від якості використаної у розрахунках інформації. За відсутності якісних (достовірних, своєчасних, повних) даних підприємство схильне до прийняття хибних рішень, що, в свою чергу, може призвести до втрати позицій на ринку, погіршення фінансового стану або навіть до банкрутства. При цьому найбільш точними вважаються короткострокові прогнози.

Сутність поняття «прогноз» є близькою до «планування», проте між ними є суттєва відмінність. Базовою дефініцією терміну є поняття «прогноз» (від грец. – *prognosis* – передбачення) – «імовірнісне судження щодо стану будь-якого об'єкта або явища в майбутньому відносно високим ступенем достовірності, зроблене на спеціальних наукових дослідженнях» [1, 160], тобто на відміну від планування, прогнозування переважно спрямоване у майбутнє. Саме тому прогнозування розглядають як «систему наукових досліджень кількісного та якісного характеру, спрямованих на з'ясування тенденцій розвитку об'єкта і пошук оптимальних шляхів досягнення цілей цього розвитку» [1, 160], або «наукове, обґрунтоване системою встановлених причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей виявлення стану та вірогідних шляхів розвитку явищ і процесів» [2, 9].

Прогнозування можна здійснювати із використанням двох типів методів: формальних і неформальних. У свою чергу, формальні методи прогнозування поділяються на якісні (на основі експертних оцінок) та кількісні (передбачають застосування економіко-математичних моделей). Слід підкреслити, що формальні методи прогнозування базуються передусім на логіці та раціональному мисленні, тоді як неформальні – на інтуїції людей, які приймають рішення. Застосування як формальних, так і неформальних методів прогнозування пов'язане з низкою труднощів, які пояснюються насамперед невизначеністю середовища, в якому функціонує підприємство [3].

Під прогнозуванням не варто розуміти лише розрахунок орієнтирів, що мають кількісне вираження, воно є також методом пошуку оптимальних стратегічних рішень для підприємства. У цьому значенні прогнозування тісно пов'язане з перспективним аналізом, оскільки остаточний варіант дій підприємства приймається після порівняльного аналізу різних варіантів, у тому числі й альтернативних [4, 349].

Важливий вплив на якість прогнозу має якість використаної при його формуванні інформації, яка у тому числі залежить від ступеня невизначеності середовища (ентропії). На ентропію діяльності підприємства впливає вид його економічної діяльності (особливо належність або до сфери матеріального виробництва, або до сфери послуг). Відмінності будуть обумовлені в першу чергу довжиною ланцюга поставок, що може формуватись у цих сферах діяльності. Очевидно, що підприємства сфери матеріального виробництва мають довші та розгалуженіші ланцюги поставок, що, відповідно, буде породжувати і більш інтенсивну інформаційну взаємодію між всіма його учасниками та збільшуватиме ентропію діяльності таких підприємств [5, 61].

Прогнозування, крім усього іншого, передбачає використання системного підходу до дослідження мікроекономічних явищ і процесів. Сільськогосподарська галузь схильна до

великої кількості ризиків, їх називають сільськогосподарськими ризиками. Саме ці ризики є першорядними факторами при прогнозуванні фінансового стану та фінансових результатів діяльності підприємств галузі агропромислового комплексу. Існує кілька груп методів прогнозування показників, що характеризують рівень фінансового стану та фінансові результати діяльності сільськогосподарських підприємств. До таких методів відносять: методи прямого асортиментного рахунку, поєднаного і укрупненого розрахунку, а також економіко-математичні методи, які засновані на побудові певної економічної моделі з урахуванням різних факторів функціонування сільськогосподарського підприємства.

Планування і прогнозування є важливими функціями управління сільськогосподарськими підприємствами в сучасній економіці, тому їх відсутність означає переважання саморегулюючих факторів. У зв'язку з цим, впровадження на сільськогосподарських підприємствах системи планування і прогнозування, заснованої на застосуванні новітніх інструментів управління, таких як маркетинг, логістика та бізнес-планування, а так само пошук напрямів вдосконалення цих процесів є актуальним завданням, вирішення якого дозволить таким підприємствам ефективно управляти власними ресурсами. Удосконалення методів планування і прогнозування, як елементів управління на рівні сільськогосподарських підприємств, є об'єктивною необхідністю.

Джерела та література

1. Економіка підприємства: підручник/Г. О. Швиданенко, В. Г. Васильков, Н. П. Гончарова та ін.; за заг. ред. Г. О. Швиданенко. Київ: КНЕУ, 2009. 598 с.
2. Осовська Т. В., Осовський О. А. Менеджмент організацій: навч. посіб. Київ: Кондор, 2005. 853 с.
3. Кузьмін О. Є., Олесків І. Б. Прогнозування економічних показників діяльності підприємства на засадах узгодження інтересів груп економічного аналізу. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 9 (147). URL: file:///C:/Users/Admin/Desktop/ape_2013_9_34.pdf (дата звернення: 14.10.2020).
4. Цмоць О. І. Прогнозування фінансового стану підприємства за допомогою штучних нейронних мереж. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 21.9. С. 347–352.
5. Дейнега І. О., Дейнега О. В. Ентропія в діяльності підприємства: суть та основні підходи до оцінювання. *Вісник національного університету «Львівська політехніка»*. *Логістика*. 2018. № 892. С. 56–64.

Вавриньчук А. – студентка

Науковий керівник: д. е. н., проф.

К. Васьківська

Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів, Україна

Співпраця територіальних громад і органів влади

Створення економічних умов для економічного розвитку територіальних громад є одним із вагомих завдань економічної політики регіонів. Вирішення таких завдань вимагає відповідних теоретико-методичних основ та ефективного, гармонізованого з міжнародною європейською фінансово-кредитною системою механізму фінансового забезпечення функціонування територіальних громад. Умови функціонування територіальних громад зазнали значних змін під впливом цілого спектра політичних, економічних, екологічних, природничих, соціальних чинників. Дія цих чинників зумовила зростання нерівномірності економічного розвитку як територіальних громад, так і регіонів в цілому.

Сьогодення вимагає зміни пріоритетів у соціально-економічному розвитку територіальних громад. Саме досягнення економічного зростання територіальних громад дозволить забез-